

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2023F84**

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN MAASMECHELEN - BROEKSTRAAT

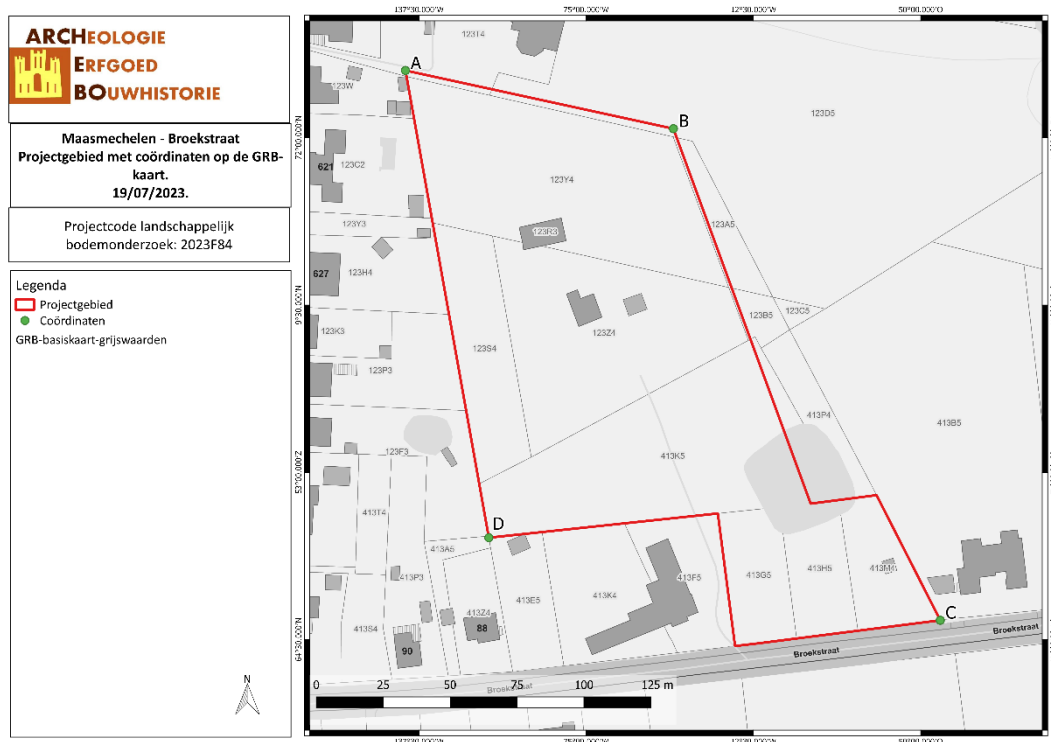
N. GEELLEN, D. WIJNS & J. CLAESEN

SEPTEMBER 2023

1 ALGEMEEN

Administratieve gegevens / Technische Fiche

Onderzoek:	Programma van maatregelen. Maasmechelen - Broekstraat
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenen
Projectleiding:	Jan Claesen
Erkend archeoloog:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014
Locatie:	Limburg, Maasmechelen, deelgemeente Opgrimbie, Broekstraat, tussen huisnummers 76 en 86.
Coördinaten :	A X 241057.463 Y 181897.154 B X 241157.582 Y 181875.409 C X 241257.311 Y 181691.750 D X 241088.616 Y 181722.606
Kadastrale percelen:	Maasmechelen, afdeling 2 (Opgrimbie), sectie D, percelen 413G5, 413H5, 413M4, 413K5, 123Z4, 123S4, 123R3, 123Y4

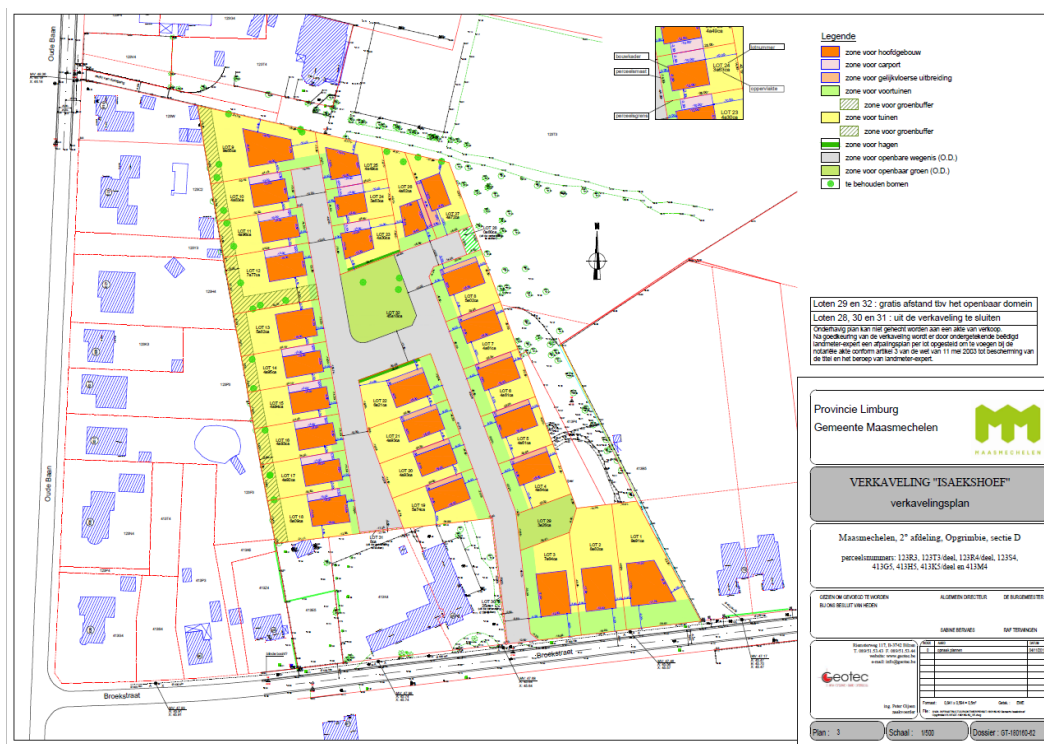
Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2023).

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Binnen het onderzoeksgebied zullen de bestaande gebouwen gesloopt worden en een groot deel van de bomen zal gekapt worden. Het onderzoeksgebied zal vervolgens verkaveld worden in 32 loten, waarvan loten 29 en 32 worden afgestaan ten behoeve van openbaar domein (zone voor openbaar groen) en loten 28, 30 en 31 uit de verkaveling worden gesloten. De loten 1 t.e.m. 27 zullen bestaan uit een zone voor een voortuin, voor een tuin en voor een hoofdgebouw. Loten 4 t.e.m. 8, loten 19 t.e.m. 22 en loten 26 en 27 worden ook voorzien van een zone voor gelijkvloerse uitbreiding. Loten 10 t.e.m. 18 en loten 23 t.e.m. 25 worden voorzien van een zone voor een carport. De loten zullen bereikbaar zijn via een nieuwe wegenis. Het onderzoeksgebied is ca. 20 539,545 m² groot, het projectgebied ca. 36 715,774 m².

Figuur 2: Plan van de geplande verkaveling (Opdrachtgever, 2019)

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem¹

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein aan de Broekstraat, tussen huisnummers 76 en 86, in Opgrimbie (Maasmechelen, Limburg). Een deel van de percelen wordt niet opgenomen in de verkaveling, waardoor in deze archeologienota gewerkt wordt met een onderzoeks- en een projectgebied. Binnen het onderzoeksgebied zullen de bestaande gebouwen gesloopt worden en een groot deel van de bomen zal gekapt worden. Het onderzoeksgebied zal vervolgens verkaveld worden in 32 loten, waarvan loten 29 en 32 worden afgestaan ten behoeve van openbaar domein (zone voor openbaar groen) en loten 28, 30 en 31 uit de verkaveling worden gesloten. De loten 1 t.e.m. 27 zullen bestaan uit een zone voor een voortuin, voor een tuin en voor een hoofdgebouw. Loten 4 t.e.m. 8, loten 19 t.e.m. 22 en loten 26 en 27 worden ook voorzien van een zone voor gelijkvloerse uitbreiding. Loten 10 t.e.m. 18 en loten 23 t.e.m. 25 worden voorzien van een zone voor een carport. De loten zullen bereikbaar zijn via een nieuwe wegenis. Het onderzoeksgebied is ca. 20 539,545 m² groot, het projectgebied ca. 36 715,774 m².

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het onderzoeksgebied omschreven als **Zbgt en Zcfn. Zbgt-bodems** zijn droge zandgronden met duidelijke humus en/of ijzer B horizont en grintbijmenging of matige grintbijmenging (15-25 %). Deze droge Podzolen verschillen morfologisch niet van de zeer droge Podzolen tenzij door het voorkomen van roestverschijnselen tussen 90 en 120 cm diepte. **Zcfn-bodems** zijn matig droge zandgronden met weinig duidelijk humus en/of ijzer B horizont en een sterke grintbijmenging (<25%). Deze Podzolen hebben een grijze bovengrond van wisselende diepte. Vele profielen vertonen een verkitting van de onderste B horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90cm.

Het onderzoeksgebied ligt op een oost-gerichte helling aan de Groenstraatbeek-vallei. Deze beek stroomt ca. 200m ten zuiden en ca. 1050m ten oosten van het onderzoeksgebied, ca. 900m ten oosten van het onderzoeksgebied stroomt de Daalbroekbeek, een aftakking van de Groenstraatbeek. Het terrein ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 45 en 48,5 meter boven de zeespiegel. Het grote verschil in hoogte op het hoogteprofiel is te verklaren door de aanwezigheid van een vijver binnen een deel van het onderzoeksgebied.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het onderzoeksgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf ca. 1969 tot nu. De eerste bebouwing verschijnt op de topografische kaart van 1969. Deze moet bijgevolg opgetrokken zijn tussen 1939 en 1969. Tussen 1969 en 1971 werd de vijver in het zuidoosten van het onderzoeksgebied gegraven. Tegen 4 november 2019 waren reeds drie constructies in het zuiden van het terrein gesloopt. Historisch gezien kunnen we voor het onderzoeksgebied dan ook spreken van een lage densiteit aan bebouwing.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele archeologische waarden. Het betreft vijf urnen uit de Late IJzertijd (CAI 50766), de Romeinse heirbaan Kinrooi-Lanaken (CAI 218212), aardewerk uit de Romeinse Tijd en uit de Middeleeuwen, fragmenten van een rood beschilderde beker (Brunsum-Schinveld aardewerk) uit het eerste kwart van de 13de eeuw en sporen van Laatmiddeleeuwse grachten met daarin 13de-14de-eeuws aardewerk en een beetje bot (CAI 216473), sporen van een Romeinse weg en (paal)kuilen (CAI 219480) en tenslotte bouw materiaal (van een villa?), aardewerk, munten, glas en twee bronzen fibulae uit de Midden-Romeinse Tijd (CAI 700192).

Gezien de topografische ligging op een oost-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bijkomstig ligt het onderzoeksgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen. Op basis van deze ligging en de recent vondsten in de omgeving kunnen eveneens sporensites aanwezig zijn.

¹ CLAESSEN, J., VAN GENECHTEN B., AUDENAERT E. en DOUCET A., *Archeologienota Maasmechelen – Broekstraat*, Kortenaken, 2019.

Resultaten van het vooronderzoek met ingreep in de bodem

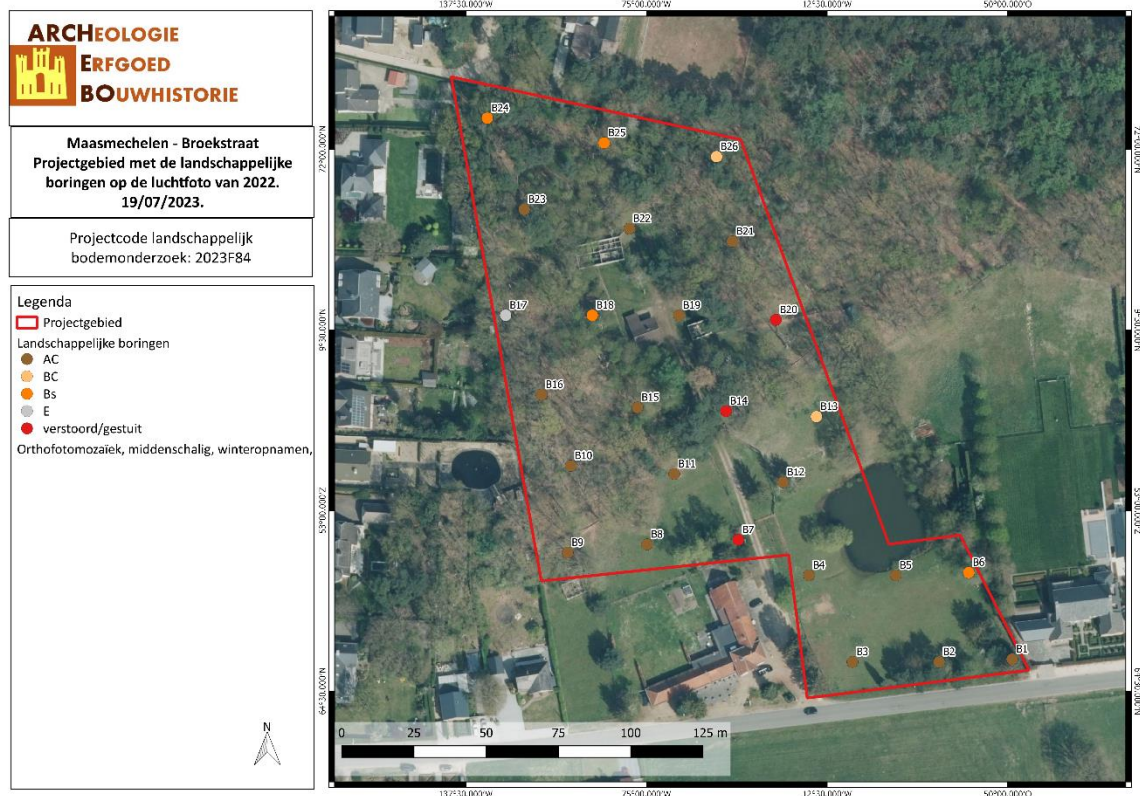
Het merendeel van de landschappelijke boringen leverde een AC-profiel op. Dit bodemtype kwam gespreid over een groot gedeelte van projectgebied voor. In sommige boringen kon een restant van de oorspronkelijke podzolbodem worden aangetroffen in de vorm van een roestkleurige Bs horizont. Deze boringen lagen voornamelijk in het noorden van het terrein. In twee boringen werd er een BC overgangshorizont aangetroffen. Deze horizont was geelbruin van kleur. Tenslotte leverde één boring een staal met een E-horizont op. In het noorden van het projectgebied was er bijgevolg een kans op het aantreffen van steentijd artefactensites. Hier werd een verkennend archeologisch booronderzoek uitgevoerd.

De bodem kent op basis van het landschappelijke bodemonderzoek een goede bewaring in het noorden en (noord)westen. In het oosten werden op basis van de tijdens het landschappelijk bodemonderzoek aangetroffen AC profielen geen verkennende boringen geplaatst. Tijdens het verkennend booronderzoek bleek echter dat de bodem niet zo goed bewaard was als uit het landschappelijk bodemonderzoek kon worden afgeleid. Een groot deel van de boringen (29) in het noorden van het terrein bleken verstoord te zijn of over een AC profiel te beschikken. 3 boringen beschikten over een E horizont en 17 over een Bs horizont. Tijdens het verkennend booronderzoek werden evenwel geen steentijdartefacten aangetroffen. Bijgevolg dient er geen waarderend booronderzoek naar steentijdartefacten plaats te vinden. Een proefsleuvenonderzoek dient wel nog uitgevoerd te worden.

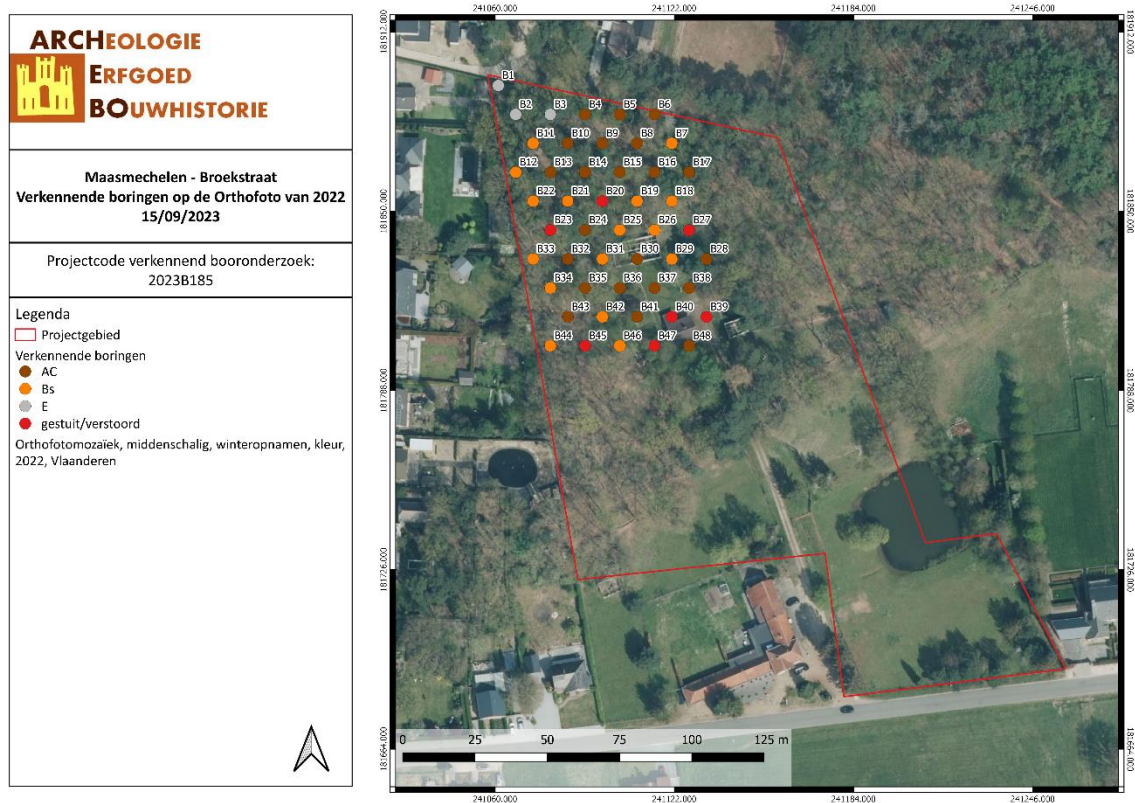
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd het beeld zoals verkregen bij het verkennend booronderzoek bevestigd. De bodemopbouw is gelijkaardig over het volledige projectgebied. In profielen P1, P5, P7, P8 en P9 is de bouwvoor 30-40 cm dik en donkerbruin. In de overige profielen is de akkerlaag recent vergraven en wordt gekenmerkt door een heterogene opbouw en gevlekte kleur. In deze profielen is de bouwvoor dikker dan 50 cm. Onder de bouwvoor ligt meestal de lichtgele tot oranjegele C horizont. Deze C horizont bevat grind. Slechts in een profiel (P10) kon er tussen de akkerlaag en de C horizont een oranje Bs horizont met een dikte van ca. 15 cm worden herkend. In profiel P5 werden er twee C horizonten aangetroffen: de grindhoudende C1 horizont met daaronder een lichtere C2 horizont die geen grind bevatte.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden er geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Er werd wel een groot aantal recente sporen aangetroffen. Het gaat om twee grote recente kuilen in het oosten van werkputten 2 en 6 en om een zeer groot aantal sporen van rabatten over het volledige projectgebied. Rabatten zijn langwerpige ophogingen die gelegen zijn tussen greppels. De grond die uit de greppels afkomstig is wordt gebruikt om het rabat mee op te hogen. De methode wordt in de bosbouw toegepast om in drasse gebieden droge stroken grond te verkrijgen waarop dan bomen geplant kunnen worden. De greppels dienen ter ontwatering. Rabatten zijn maar enkele meters breed doch kunnen tientallen meters lang zijn, er liggen meestal vele greppels naast elkaar in een op rabatten aangelegd bos. De ontwateringsgreppels van de rabatten werden veelvuldig aangetroffen. Deze greppels zijn donkerbruin van kleur en ongeveer een meter breed. Er konden drie verschillende oriëntaties onderscheiden worden: in het zuidoosten zijn de greppels noord-zuid gericht, in het zuidwesten zijn ze noordoost-zuidwest gericht en in het noordelijke deel van het projectgebied zijn ze westnoordwest-oostzuidoost gericht. Deze laatste greppels vertrekken in het westen vanuit een noord-zuid gerichte greppel. In deze rabbatgreppels werd met enige regelmaat plastic aangetroffen, waardoor deze als recent beschouwd kunnen worden. Op het digitaal hoogtemodel kunnen de rabatten in het noorden van het projectgebied duidelijk onderscheiden worden.

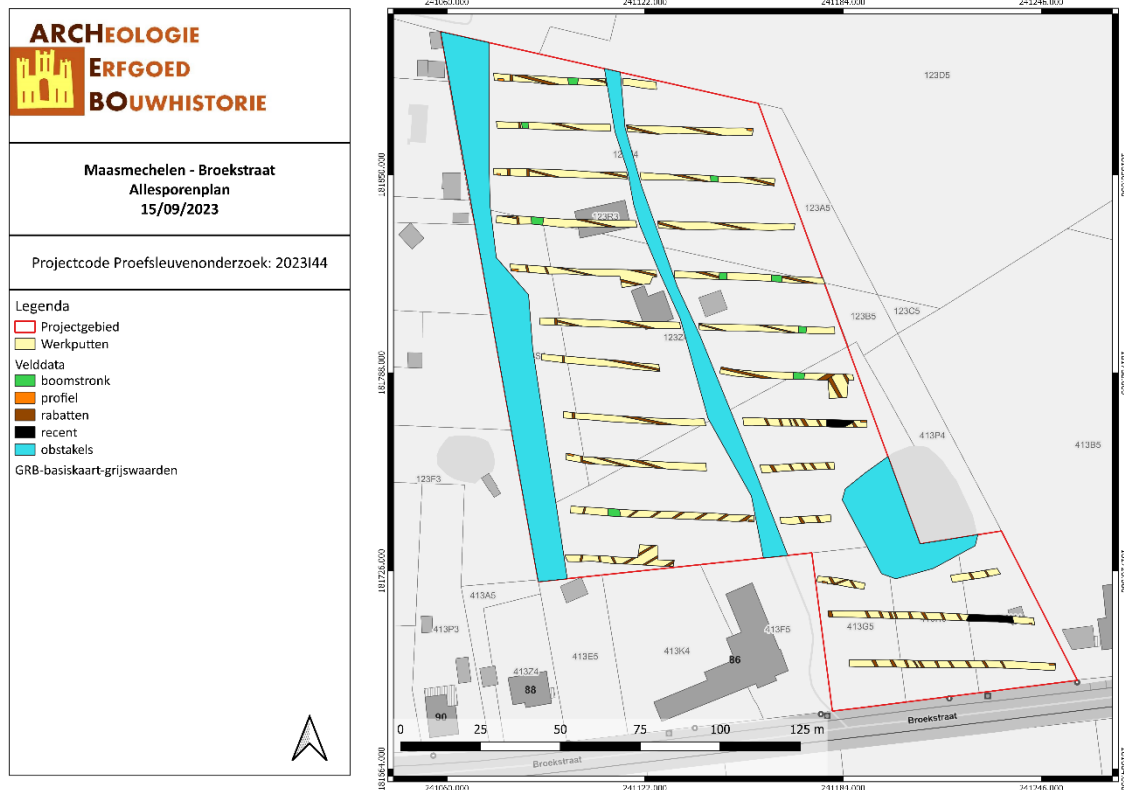
Aangezien er enkel recente sporen van rabatten werden aangetroffen, wordt de kans op kennisvermeerdering zeer laag ingeschat. Vervolgonderzoek wordt bijgevolg niet noodzakelijk geacht.

Figuur 3: Landschappelijk bodemonderzoek (Archebo bvba, 2023).

Figuur 4: Verkennd booronderzoek (Archebo bvba, 2023).

Figuur 5: Allesporenplan (Archebo bvba, 2023).

Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op basis van het verslag van resultaten na een door ARCHEBO bvba op 27 juni 2023 uitgevoerd landschappelijk bodemonderzoek, een op 12 september 2023 uitgevoerd verkennend booronderzoek en een op 13 september 2023 uitgevoerd proefsleuvenonderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

Op basis van de verzamelde gegevens uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van een landschappelijk bodemonderzoek, verkennend booronderzoek en proefsleuvenonderzoek, wordt er **geen** archeologisch vervolgonderzoek in welke vorm dan ook aanbevolen.

Conclusie

De geplande werken zullen het archeologisch niveau verstoren, maar gezien het ontbreken van archeologisch potentieel van het terrein, is het niet opportuun om verder archeologisch onderzoek te adviseren. Daarom stelt ARCHEBO bvba voor het terrein definitief vrij te geven.

Het uitgevoerde vooronderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen zijn geraadpleegd.

Binnen het onderzoeksgebied dient geen verder archeologisch onderzoek te gebeuren in welke vorm dan ook.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied op het GRB (Geopunt, 2023).	2
Figuur 2: Plan van de geplande verkaveling (Opdrachtgever, 2019)	3
Figuur 3: Landschappelijk bodemonderzoek (Archebo bvba, 2023).	6
Figuur 4: Verkennend booronderzoek (Archebo bvba, 2023).	6
Figuur 5: Allesporenplan (Archebo bvba, 2023).	7